

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

www.parlament.md

15 februarie 2012

M.C. Nr. 22

**Biroul Permanent al Parlamentului
Republicii Moldova**

În temeiul prevederilor art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului se înaintează, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Deoarece proiectul vizează procedura în derulare, de alegere a Președintelui Republicii Moldova, se solicită distribuirea și examinarea prezentului proiect de lege în regim de urgență.

- Anexă: 1. Proiectul de lege vizat;
2. Nota informativă la proiect.

Deputat în Parlament

Mihail Godeanu

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI	
REPUBLICII MOLDOVA	
D. D. P. Nr.	316
"15"	de 2012
Ora	

LEGE
pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Întru executarea hotărârilor Curții Constituționale, în scopul excluderii ambiguităților procedurale și asigurării legitimității procesului de alegere pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.1 – Legea nr.1234-XIV din 22 septembrie 2000 cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.139-140, art.996), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La art.1 alineatul (2) se completează în final cu o nouă propoziție, avînd următorul cuprins: „Persoana care a demisionat sau a fost demisă din funcția de Președinte al Republicii Moldova nu mai poate candida pentru funcția respectivă în perioada mandatului Parlamentului care l-a ales inițial.”.

2. La articolul 2:

alineatul (1) se completează în final cu textul: „ , desfășurarea turului doi al alegerilor ordinare, precum și a alegerilor repetate, cu unul sau două tururi.”.

alineatele (2) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(2) Alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova se stabilesc cu cel mult 45 de zile înainte de ziua expirării mandatului Președintelui în exercițiu și se desfășoară nu mai târziu de 2 luni de la data expirării mandatului de 4 ani al Președintelui în exercițiu. Data alegerilor ordinare și repetate pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova se stabilește prin hotărâre a Parlamentului.

(3) În cazul în care vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova a intervenit în urma demisiei, demiterii, imposibilității definitive de exercitare a atribuțiilor sau decesului, alegerile pentru un nou Președinte al Republicii Moldova se vor organiza și desfășura în termen de 2 luni de la data cînd a intervenit vacanța funcției. În cazul dizolvării Parlamentului pe motivul nealegerii Președintelui Republicii Moldova, alegerile pentru funcția de Președinte se organizează și desfășoară pînă la expirarea unui an de la validarea mandatului deputaților în Parlamentul nou ales.”.

Alineatul (4) se abrogă.

3. Articolul 3 se completează cu alineatul (2), avînd următorul cuprins:

„(2) Candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova sînt supuși obligatoriu verificării în condițiile Legii Nr.271-XVI din 18.12.2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, în baza demersului Comisiei speciale de desfășurare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și în termenele stabilite de aceasta.”.

4. La articolul 4:

alineatul (1) lit.e) se completează în final cu textul: „ , asigură securitatea procesului de votare și secretul votului, pe tot parcursul procesului de alegere;”;

alineatul (1) lit.g) se completează în final cu textul „anulează buletinele de vot completate incorect sau cu încălcarea secretului votului și eliberează în locul lor alte buletine;”;

alineatul (1) lit.h) se modifică și va avea următorul cuprins:
„h) informează Parlamentul despre rezultatele votării;”;

alineatul (3) se completează în final cu textul „fiind publicate pe pagina web oficială a Parlamentului în termen de 24 de ore de la adoptare.”;

5. La articolul 5:

alineatul.(1) lit.a) și b) se modifică și vor avea următorul cuprins:
„a) persoana care își înaintează propria candidatură susținută de o fracțiune parlamentară sau cel puțin 5 deputați;
b) o fracțiune parlamentară sau cel puțin 5 deputați.”;

la alineatul (2) cifra „3” se înlocuiește cu cifra „7”;

alineatul (2) litera b) se completează în final cu textul: „, precum și declarația de interese personale, completată conform Legii Nr.16-XVI din 15.02.2008 cu privire la conflictul de interese”;

alineatul (2) se completează cu lit.d), având următorul cuprins: „d) Declarația de verificare și Chestionarul prevăzute în anexele 1 și 2 ale Legii nr. 271-XVI din 18.12.2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.”;

articolul se completează cu un nou alineat (6), având următorul cuprins: „(6) După înregistrarea candidatului, Comisia specială difuzează mass-media și asigură publicarea pe pagina web oficială a Parlamentului a următoarelor informații despre candidați: datele biografice; lipsa antecedentelor penale; averile și veniturile, angajamentele financiare, valorile mobiliare și interesele personale ale candidaților.”.

alineatul 6 devine alineatul (7) și va avea următorul cuprins:

„(7) În cazul în care comisia specială nu a înregistrat în termenele stabilite nici un candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, se consideră că alegerile ordinare au eșuat și în termen de cel mult 30 de zile se vor desfășura alegeri repetate, în baza unei noi hotărâri a Parlamentului privind stabilirea datei alegerilor repetate.”.

6. La articolul 6:

alineatul (3) se exclude.

alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) Dacă la alegerea Președintelui Republicii Moldova au participat mai puțin de trei cincimi din numărul deputaților aleși sau alegerile nu au fost valide din alte motive, se consideră că alegerile ordinare au eșuat și în termen de cel mult 30 de zile se vor desfășura alegeri repetate, în baza unei noi hotărâri a Parlamentului privind stabilirea datei alegerilor repetate.”.

7. Articolul 7 alineatul (1) se completează în final cu textul „inclusiv rezultatele verificării speciale, efectuate conform art.3.”.

8. Articolul 8 alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) Deputații votează aplicînd în buletinul de vot ștampila specială „votat” în dreptul numelui candidatului pentru care votează.”.

9. La articolul 9 alineatul (7) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(7) În cazul apariției unor circumstanțe obiective, cum sînt decesul, boala sau imposibilitatea de scurtă durată de a participa la ședința publică specială a oricărui dintre candidați sau a unui număr mai mare de două cincimi din deputați, Parlamentul, la propunerea comisiei speciale, poate amîna ședința publică specială pe o durată de cel mult 10 zile.”.

10. La articolul 10 alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) În cursul unui an, Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată. Următoarea dizolvare a Parlamentului va avea loc în termen de 30 de zile de la expirarea unui an de la data ultimei dizolvări.”.

11. Articolul 11 alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) În baza informației prezentate de comisia specială, Parlamentul adoptă o hotărîre prin care ia act (constată) că Președintele Republicii Moldova este sau nu este ales.”.

Art.II. - Legea nr.271-XVI din 18.12.2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice (MO al RM nr.41-44/118 din 24.02.2009) se modifică și se completează după cum urmează:

Articolul 5 lit.a) se modifică și va avea următorul cuprins:

„a) la funcțiile de demnitate publică obținute prin numire și prin alegeri indirecte (de către organe colegiale), specificate în anexa la Legea Nr.199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică;”.

Art.III. – Articolul 47 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3-6, art.15), cu modificările ulterioare se completează după cum urmează:

denumirea articolului se completează în final cu textul „și violarea secretului votului”;

articolul se completează cu un alineat nou, care devine alineatul (2), avînd următorul cuprins:

„(2) Violarea prin orice mijloace a secretului votului la toate tipurile de alegeri pentru care este prevăzut caracterul votului secret se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale.”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Prezentul proiect de lege este elaborat în scopul asigurării legalității și respectarea principiilor statului de drept în procesul de alegere a Președintelui Republicii Moldova. La baza elaborării proiectului au stat prevederile constituționale (art.1, 2, 7, 15, 68, 72, 77, 78 și 85) și hotărârile (avizele, adresele) emise în perioada 2000-2012 de către Curtea Constituțională și ale căror prevederi nu au fost executate deplin și corespunzător de către Parlament¹.

Modificările sunt generate și de existența unor prevederi ambigui și pasibile de interpretare abuzivă în cuprinsul Legii nr.1234-XIV din 22 septembrie 2000 cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova, precum și de necesitatea asigurării concordanței legislației care reglementează accesul în funcțiile publice etc.

Mai multe reglementări incluse în proiect se referă la termenii exacte în care urmează a fi îndeplinite procedurile vizând demararea alegerilor, organizarea și desfășurarea alegerilor ordinare și repetate, termenii de depășire a situațiilor de blocaj generat de factori obiectivi. Totodată, se instituie proceduri care nu admit tergiversarea și târăgănarea procesului de alegere a Președintelui Republicii Moldova, pentru cazurile cu caracter subiectiv intervenind sancțiunea legală a eșuării alegerilor și ulterior – sancțiunea constituțională de dizolvare a Parlamentului ce nu a reușit să execute obligația constituțională de alegere a șefului statului.

Un criteriu aparte vizat în proiectul legii este asigurarea legitimității, transparenței și controlului public în procesul desemnării și examinării de către Parlament a candidaturilor propuse pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova. Reglementări speciale privind verificarea candidaților sunt necesare pentru a asigura că toți candidații la funcția supremă în stat corespund rigorilor de prevenire și combatere a corupției, prevenirii ocupării funcțiilor publice de către persoane care prezintă eventuale amenințări pentru interesele securității naționale ori sînt supuse altor factori de risc.

Proiectul de lege a fost dat publicității în mass-media și supus dezbaterilor publice cu participarea reprezentanților societății civile, ai partidelor politice, cu experți și reprezentanți ai mass-media, fiind luate în considerare propunerile și obiecțiile formulate.

Argumentarea detaliată asupra proiectului de lege se anexează (tabel).

¹ HCC Nr.39 din 04.12.2000 privind interpretarea unor prevederi ale art.78 alin.(1) din Constituția RM; HCC Nr.43 din 14.12.2000 privind interpretarea dispozițiilor art.80 alin.(1) și (2), art.90 și art.91 din Constituție; HCC Nr.45 din 18.12.2000 privind interpretarea art.78 alin.(3) și alin.(5) din Constituție; Avizul Nr.4 din 26.12.2000 privind constatarea circumstanțelor care justifică dizolvarea Parlamentului; HCC nr.5 din 16.03.2010 pentru controlul constituționalității art.10 alin.(3) din Legea nr.1234-XIV din 22 septembrie 2000 "Cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova"; HCC nr.2 din 08.02.2011 – Adresa PCC-03/3b din 8 februarie 2011; HCC nr.17 din 20.09.2011 pentru interpretarea prevederilor art.78 din Constituția RM; HCC nr.1 din 12.01.2012 privind controlul constituționalității HP cu privire la rezultatele alegerilor ordinare; Adresa emisă prin Hotărârea nr.5 din 16.03.2010.

ARGUMENTARE DETALIATĂ
la proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Art / Pct	Textul actual din lege	Textul legii cu modificări marcate	Argumentarea modificărilor
Art.I - 1	<p><i>Legea nr.1234-XIV din 22 septembrie 2000 cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova</i></p> <p>Articolul 1. Alegerea Președintelui Republicii Moldova</p> <p>(1) Președintele Republicii Moldova este ales de Parlament prin vot secret.</p> <p>(2) Parlamentul de aceeași legislatură alege Președintele Republicii Moldova o singură dată, cu excepția cazului de demisie, de demitere, de imposibilitate definitivă a exercitării atribuțiilor sau de deces.</p>	<p>Articolul 1. Alegerea Președintelui Republicii Moldova</p> <p>(1) Președintele Republicii Moldova este ales de Parlament prin vot secret.</p> <p>(2) Parlamentul de aceeași legislatură alege Președintele Republicii Moldova o singură dată, cu excepția cazului de demisie, de demitere, de imposibilitate definitivă a exercitării atribuțiilor sau de deces. <i>Persoana care a demisionat sau a fost demisă din funcția de Președinte al Republicii Moldova nu mai poate candida pentru funcția respectivă în perioada mandatului Parlamentului care l-a ales inițial.</i></p>	<p>Textul actual al Legii 1234/2000 permite să fie interpretat și aplicat pentru alegerea aceiași persoane de două ori în funcția de Președinte al R.M. de către aceeași componentă (legislatură) a Parlamentului.</p>
Art.I - 2	<p>Articolul 2. Organizarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova</p> <p>(1) Organizarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova presupune: stabilirea datei alegerilor, crearea unei comisii speciale de desfășurare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, desfășurarea turului întâi al alegerilor ordinare în ședință publică specială a Parlamentului.</p> <p>(2) Alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova se organizează cu cel mult 45 de zile înainte de ziua expirării mandatului Președintelui în exercițiu.</p>	<p>Articolul 2. Organizarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova</p> <p>(1) Organizarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova presupune: stabilirea datei alegerilor, crearea unei comisii speciale de desfășurare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, desfășurarea turului întâi al alegerilor ordinare în ședință publică specială a Parlamentului, <i>desfășurarea turului doi al alegerilor ordinare, precum și a alegerilor repetate, cu unul sau două tururi.</i></p> <p>(2) Alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova se <i>stabilesc</i> cu cel mult 45 de zile înainte de ziua expirării mandatului Președintelui în exercițiu <i>și se desfășoară nu mai târziu de 2 luni de la data expirării mandatului de 4</i></p>	<p>În alin.(1) este extinsă și definită deplin noțiunea „organizare” a alegerilor, incluzând în aceasta și procesul de alegere propriu-zis – „desfășurarea alegerilor”. Lipsa precizării permite interpretări extensive și târâgânarea neîntemeiată a procesului de alegere.</p> <p>La alin.(2) este precizat termenul desfășurării alegerilor – în cel mult 2 luni de la expirarea mandatului Președintelui în exercițiu. Precizarea este necesară pentru a nu permite</p>

	<p>(3) În cazul în care vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova a intervenit în urma demisiei, demiterii, imposibilității definitive de exercitare a atribuțiilor sau decesului, alegerile pentru un nou Președinte al Republicii Moldova se vor organiza în termen de 2 luni de la data când a intervenit vacanța funcției.</p> <p>(4) Data alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova se stabilește prin hotărâre a Parlamentului.</p>	<p><i>ani al Președintelui în exercițiu. Data alegerilor ordinare și repetate</i> pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova se stabilește prin hotărâre a Parlamentului.</p> <p>(3) În cazul în care vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova a intervenit în urma demisiei, demiterii, imposibilității definitive de exercitare a atribuțiilor sau decesului, alegerile pentru un nou Președinte al Republicii Moldova se vor organiza <i>și desfășura</i> în termen de 2 luni de la data când a intervenit vacanța funcției. <i>În cazul dizolvării Parlamentului pe motivul nealegerii Președintelui Republicii Moldova, alegerile pentru funcția de Președinte se organizează și desfășoară până la expirarea unui an de la validarea mandatului deputaților în Parlamentul nou ales.”.</i></p>	<p>prelungirea îndelungată a mandatului Parlamentului și Președintelui în exercițiu.</p> <p>Prin modificarea de la alin.(3) se asigură executarea Adresei Curții Constituționale nr.PCC-03/3b din 08.02.2011, conform căreia, legislația nu reglementează particularitățile procedurii de alegere a Președintelui în cazul instituirii interimatului și al interimatului succesiv.</p>
Art.I - 3	<p>Articolul 3. Condițiile pentru candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova</p> <p>În funcția de Președinte al Republicii Moldova poate fi aleasă persoana cu drept de vot, care deține cetățenia Republicii Moldova, are 40 de ani împliniți, a locuit sau locuiește permanent pe teritoriul Republicii Moldova nu mai puțin de 10 ani, posedă limba de stat și întrunește condițiile prezentei legi.</p>	<p>(2) <i>Candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova sînt supuși obligatoriu verificării în condițiile Legii Nr.271-XVI din 18.12.2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, în baza demersului Comisia specială de desfășurare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și în termenele stabilite de aceasta.</i></p>	<p>În prezent, cerințele față de candidații la funcția supremă în stat sunt reduse doar la verificări de sănătate și a împlinirii vârstei de 40 de ani.</p> <p>În același timp, legislația privind accesul în funcții publice, condițiile obligatorii pentru candidați, exercitarea funcțiilor și verificările aplicabile în RM - a evoluat considerabil, fiind adoptate: Legea cu privire la conflictul de interese, Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Legea privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice, Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică etc.</p>

			Modificările propuse vor asigura aplicarea față de candidații la funcția de Președinte al RM a verificării speciale la capitolul corespunderii rigorilor de prevenire și combatere a corupției, în scopul prevenirii ocupării funcțiilor publice de către persoane care prezintă eventuale amenințări pentru interesele securității naționale, de către persoane ce au antecedente penale ori sînt supuse altor factori de risc.
Art.I - 4	<p>Articolul 4. Crearea unei comisii speciale, atribuțiile ei</p> <p>(1) Parlamentul, la propunerea fracțiunilor parlamentare, instituie o comisie specială de desfășurare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova (denumită în continuare comisie specială), care:</p> <p>a) recepționează propunerile de desemnare a candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova;</p> <p>b) verifică corespunderea candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova condițiilor stabilite la art.3;</p> <p>c) distribuie deputaților în Parlament lista candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova și copiile de pe actele prezentate pentru fiecare candidat;</p> <p>d) stabilește și modifică modelul și textul buletinului de vot;</p> <p>e) organizează și asigură pregătirea și desfășurarea votării pentru candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova;</p>	<p>Articolul 4. Crearea unei comisii speciale, atribuțiile ei</p> <p>(1) Parlamentul, la propunerea fracțiunilor parlamentare, instituie o comisie specială de desfășurare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova (denumită în continuare comisie specială), care:</p> <p>a) recepționează propunerile de desemnare a candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova;</p> <p>b) verifică corespunderea candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova condițiilor stabilite la art.3;</p> <p>c) distribuie deputaților în Parlament lista candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova și copiile de pe actele prezentate pentru fiecare candidat;</p> <p>d) stabilește și modifică modelul și textul buletinului de vot;</p> <p>e) organizează și asigură pregătirea și desfășurarea votării pentru candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova, asigură securitatea procesului de votare și secretul votului,</p>	Prin modificările de la alin.(1) lit.e) și g) se asigură executarea Hotărîrii Curții Constituționale nr.1 din 12.01.2012, prin care se stabilește că garanțiile

	<p>f) totalizează rezultatele votării, declară nevalabile buletinele care:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nu sînt semnate și ștampilate; - nu ilustrează intenția votantului; - au toate candidaturile șterse; - au adăugate alte nume; <p>g) rezolvă conflictele și litigiile apărute în timpul votării;</p> <p>h) prezintă Parlamentului spre aprobare rezultatele votării;</p> <p>i) exercită alte atribuții, în conformitate cu prevederile prezentei legi, ale legislației în vigoare și ale regulamentului său de activitate.</p> <p>(2) Membrii comisiei speciale aleg președintele și secretarul, determină competența și aprobă regulamentul de activitate al comisiei.</p> <p>(3) Ședințele comisiei speciale sînt deliberative în prezența majorității membrilor, iar hotărîrile se adoptă cu votul majorității membrilor. Hotărîrile și procesele-verbale sînt semnate de președintele și secretarul comisiei și ștampilate cu sigiliul Parlamentului Republicii Moldova.</p>	<p>pe tot parcursul procesului de alegeri;</p> <p>f) totalizează rezultatele votării, declară nevalabile buletinele care:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nu sînt semnate și ștampilate; - nu ilustrează intenția votantului; - au toate candidaturile șterse; - au adăugate alte nume; <p>g) rezolvă conflictele și litigiile apărute în timpul votării, anulează buletinele de vot completate incorect sau cu încălcarea secretului votului și eliberează în locul lor alte buletine;</p> <p>h) informează Parlamentul despre rezultatele votării;”</p> <p>i) exercită alte atribuții, în conformitate cu prevederile prezentei legi, ale legislației în vigoare și ale regulamentului său de activitate.</p> <p>(2) Membrii comisiei speciale aleg președintele și secretarul, determină competența și aprobă regulamentul de activitate al comisiei.</p> <p>(3) Ședințele comisiei speciale sînt deliberative în prezența majorității membrilor, iar hotărîrile se adoptă cu votul majorității membrilor. Hotărîrile și procesele-verbale sînt semnate de președintele și secretarul comisiei și ștampilate cu sigiliul Parlamentului Republicii Moldova, fînd publicate pe pagina web oficială a Parlamentului în termen de 24 de ore de la adoptare.</p>	<p>votului secret trebuie asigurate de la primirea buletinului de vot pînă la plasarea acestuia în urna de vot sigilată, iar caracterul secret la votării constitui o condiție <i>sine qua non</i> pentru desfășurarea și validitatea alegerilor Președintelui.</p> <p>Modificarea de la lit.h) este necesară pentru a exclude posibilitățile de intervenție ulterioară a Parlamentului în privința rezultatelor alegerilor și a „aprobării” acestora. În textul actual nu este reglementat ce se întîmplă dacă Parlamentul nu aprobă rezultate votării.</p> <p>Completarea de la alin.(3) este necesară pentru a asigura legalitatea și transparența activității Comisiei speciale.</p>
Art.I - 5	<p>Articolul 5. Propunerea candidaturilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova</p> <p>(1) Candidatura pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova poate fi propusă, începînd cu ziua fixării datei alegerilor, de către:</p> <p>a) persoana care își înaintează propria</p>	<p>Articolul 5. Propunerea candidaturilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova</p> <p>(1) Candidatura pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova poate fi propusă, începînd cu ziua fixării datei alegerilor, de către:</p> <p>a) persoana care își înaintează propria candidatură susținută de o fracțiune parlamentară sau cel puțin 5 deputați;</p>	<p>Cerințele actuale pentru susținerea candidaturilor de cel puțin 15 deputați sînt restrictive și limitează concurența de candidați, precum și drepturile fracțiunilor parlamentare de a înainta candidați la funcții publice.</p>

<p>candidatură susținută de cel puțin 15 deputați;</p> <p>b) un grup de cel puțin 15 deputați.</p> <p>(2) Propunerea candidaturii pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, semnată de toți deputații care o susțin, va fi prezentată comisiei speciale cel târziu cu 3 zile înainte de ziua alegerilor și va fi însoțită de:</p> <p>a) consimțământul scris al candidatului și certificatul lui de sănătate, eliberat de instituția medicală abilitată;</p> <p>b) declarația despre toate veniturile candidatului din anul precedent și din anul alegerilor;</p> <p>c) datele biografice ale candidatului (curriculum vitae).</p> <p>(3) Deputații care au semnat propunerea candidaturii pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova nu sînt în drept să mai semneze și o alta, sub sancțiunea nulității oricărei semnături ulterioare.</p> <p>(4) Nu se admite retragerea semnăturii din propunerea candidaturii pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova.</p> <p>(5) Candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova poate să-și retragă candidatura în orice moment pînă la declararea începutului votării.</p> <p>(6) În cazul în care comisia specială nu a înregistrat în termenele stabilite nici un candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, se consideră că alegerile nu pot avea loc, iar hotărîrea Parlamentului cu privire la data alegerilor respective se abrogă. La propunerea fracțiunilor parlamentare,</p>	<p>b) o fracțiune parlamentară sau cel puțin 5 deputați.</p> <p>(2) Propunerea candidaturii pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, semnată de toți deputații care o susțin, va fi prezentată comisiei speciale cel târziu cu 3 zile înainte de ziua alegerilor și va fi însoțită de:</p> <p>a) consimțământul scris al candidatului și certificatul lui de sănătate, eliberat de instituția medicală abilitată;</p> <p>b) declarația despre toate veniturile candidatului din anul precedent și din anul alegerilor, <i>precum și declarația de interese personale, completată conform Legii Nr.16-XVI din 15.02.2008 cu privire la conflictul de interese;</i></p> <p>c) datele biografice ale candidatului (curriculum vitae);</p> <p>d) Declarația de verificare și Chestionarul prevăzute în anexele 1 și 2 ale Legii nr. 271-XVI din 18.12.2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.</p> <p>(3) Deputații care au semnat propunerea candidaturii pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova nu sînt în drept să mai semneze și o alta, sub sancțiunea nulității oricărei semnături ulterioare.</p> <p>(4) Nu se admite retragerea semnăturii din propunerea candidaturii pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova.</p> <p>(5) Candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova poate să-și retragă candidatura în orice moment pînă la declararea începutului votării.</p> <p>(6) După înregistrarea candidatului, Comisia specială difuzează mass-media și asigură</p>	<p>Practica anterioară a demonstrat că fracțiunile parlamentare care au un număr corespunzător de deputați pot obstrucționa înaintarea candidaturilor (cazul alegerilor din 18.11.2011 și din 15.01.2012, cînd nu a fost înaintat nici un candidat). Numărul minim de 5 deputați este argumentat prin cerințele numerice minime față de constituirea fracțiunilor parlamentare.</p> <p>Modificările și completările de la alin.(2) sînt necesare pentru a asigura termene corespunzătoare de depunere a candidaturilor și pentru a asigura respectarea Legii Nr.16-XVI din 15.02.2008 cu privire la conflictul de interese și a Legii nr. 271-XVI din 18.12.2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice. Astfel sporește probitatea candidaților, controlul public asupra acestora și sînt diminuați potențialii factori de risc.</p> <p>Modificarea de la alin.(7) este necesară pentru a nu admite obstrucționarea intenționată a alegerilor și pentru a asigura executarea hotărîrilor Curții Constituționale care</p>
---	--	---

<p>Parlamentul va stabili, în cel mult 30 de zile, o nouă dată a alegerilor ordinare a Președintelui Republicii Moldova.</p>	<p>publicarea pe pagina web oficială a Parlamentului a următoarelor informații despre candidați: datele biografice; lipsa antecedentelor penale; averile și veniturile, angajamentele financiare, valorile mobiliare și interesele personale ale candidaților.</p> <p>(7) În cazul în care comisia specială nu a înregistrat în termenele stabilite nici un candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, se consideră că alegerile ordinare au eșuat și în termen de cel mult 30 de zile se vor desfășura alegeri repetate, în baza unei noi hotărîri a Parlamentului privind stabilirea datei alegerilor repetate.</p>	<p>au stabilit anterior că Parlamentul (deputații) are obligațiunea și responsabilitatea pentru organizarea și desfășurarea alegerilor prezidențiale (Avizul Nr.4 din 26.12.2000, Hotărîrea nr.17 din 20.09.2011).</p> <p>Art.78 alin.(3), (4) și (5) din Constituție stabilesc că Parlamentul organizează și desfășoară alegeri ordinare și alegeri repetate, nu este prevăzută posibilitatea unor „noi” alegeri ordinare.</p>
<p>Art.I - 6</p> <p>Articolul 6. Alegerile ordinare pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova</p> <p>(1) Alegerile ordinare pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova se desfășoară în ședință publică specială a Parlamentului la data stabilită în condițiile art.2.</p> <p>(2) Ședința publică specială a Parlamentului pentru alegerea Președintelui Republicii Moldova, precum și alegerile prezidențiale propriu-zise se consideră valide dacă la ele au participat cel puțin trei cincimi din numărul deputaților aleși (61 de deputați).</p> <p>(3) În sensul prezentei legi, prin alegeri prezidențiale propriu-zise se înțelege înregistrarea prezenței deputaților la ședința publică specială, primirea buletinului de vot, votarea în modul stabilit de comisia specială.</p> <p>(4) Dacă la alegerea Președintelui Republicii Moldova au participat mai puțin de trei cincimi din numărul deputaților aleși, se consideră că alegerile nu au avut loc, iar</p>	<p>alineatul (3) se exclude.</p> <p>(4) Dacă la alegerea Președintelui Republicii Moldova au participat mai puțin de trei cincimi din numărul deputaților aleși sau alegerile nu au fost valide din alte motive, se consideră că alegerile</p>	<p>Prin formulările alin. (2), (3) și (4) ale art.6 este eludată norma constituțională imperativă de la art.78 alin.(5) care obligă la dizolvarea Parlamentului în cazul dacă și după alegerile repetate Președintele RM nu a fost ales. De asemenea, considerăm că Parlamentul a extins neîntemeiat prevederile constituționale, incluzînd noțiuni noi, care nu sînt prevăzute de Constituție: alegeri prezidențiale „propriu-zise”, alegeri „valide”, alegeri care „nu au avut loc”; „o nouă dată” a alegerilor.</p> <p>Conform textului constituțional de la art.78 alin.(3) și (4), pot fi doar alegeri ordinare, cu unul sau două tururi și alegeri repetate ale Președintelui (cu unul sau două tururi). Alte posibilități Constituția nu prevede și textul Legii</p>

	Parlamentul va stabili, în cel mult 30 de zile, o nouă dată a alegerilor.	<i>ordinare au eşuat și în termen de cel mult 30 de zile se vor desfășura alegeri repetate, în baza unei noi hotărâri a Parlamentului privind stabilirea datei alegerilor repetate.</i>	Supreme nu poate fi interpretat de Parlament în mod extensiv.
Art.I - 7	Articolul 7. Prezentarea candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova (1) Președintele comisiei speciale sau unul din membrii ei prezintă Parlamentului candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova. (2) Fiecărui candidat i se acordă dreptul de a se adresa Parlamentului cu o scurtă alocuțiune și de a răspunde la întrebările deputaților. (3) Reprezentantul grupului de deputați care a desemnat candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova are dreptul de a lua cuvântul în susținerea candidatului.	Articolul 7. Prezentarea candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova (1) Președintele comisiei speciale sau unul din membrii ei prezintă Parlamentului candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova, inclusiv rezultatele verificării speciale, efectuate conform art.3. (2) Fiecărui candidat i se acordă dreptul de a se adresa Parlamentului cu o scurtă alocuțiune și de a răspunde la întrebările deputaților. (3) Reprezentantul grupului de deputați care a desemnat candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova are dreptul de a lua cuvântul în susținerea candidatului.	Completarea rezultă din modificările de la art.3 și din necesitatea aplicării corespunzătoare a Legii Nr.271-XVI din 18.12.2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.
Art.I - 8	Articolul 8. Votarea (1) Votarea pentru candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova se efectuează în mod secret. (2) Numele candidaților se includ în buletinul de vot în ordinea desemnării lor. (3) Fiecărui deputat i se înmânează un buletin de vot. (4) Deputații votează ștergînd cu o linie din buletinul de vot numele candidaților contra cărora votează. (5) Imediat după terminarea votării, comisia specială întocmește un proces-verbal care va conține: a) numărul total de deputați care au primit	(4) Deputații votează aplicînd în buletinul de vot stampila specială „vot” în dreptul numelui candidatului pentru care votează.	Procedura actuală creează confuzii și periclitează corectitudinea votării, precum și secretul votului (spre exemplu, în cazul unei singure candidaturi, trecerea rapidă prin cabina de vot, fără oprire pentru a tăia candidatul semnifică acordarea susținerii acestuia). La alegerile din 16.12.2011 Comisia specială a stabilit o procedură contrară legii, obligînd la bifarea în dreptul candidatului, în loc de ștergerea numelui acestuia. Prin modificarea propusă se unifică

	buletine de vot; b) numărul total de buletine introduse în urnă; c) numărul total de voturi acumulate de fiecare candidat; d) numărul total de buletine declarate nevalabile; e) alte date necesare.		procedurile de completare a buletinului de vot la toate scrutinurile.
Art.I - 9	Articolul 9. Prevederi speciale privind alegerile ordinare (1) La alegerile ordinare pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova pot participa unul sau mai mulți candidați. (2) Este ales candidatul care a obținut votul a trei cincimi din numărul deputaților aleși. (3) Dacă la turul întâi de scrutin au participat mai mult de doi candidați și în urma votării nici unul dintre ei nu a acumulat votul a trei cincimi din numărul deputaților aleși, se organizează, în termen de cel mult 10 zile, un al doilea tur de scrutin între primii doi candidați stabiliți în ordinea descrescătoare a numărului de voturi obținute în turul întâi. (4) Dacă la turul întâi au participat unul sau doi candidați și nici unul nu a acumulat votul a trei cincimi din numărul deputaților aleși, se organizează alegeri repetate. (5) Dacă în turul al doilea nici un candidat nu a acumulat votul a trei cincimi din numărul deputaților aleși, se organizează alegeri repetate. (6) În cazul parității de voturi după turul întâi de scrutin, comisia specială stabilește prin tragere la sorți candidații care vor		Alin.(7) al art.9 prevede pe lângă circumstanțele obiective (decesul, boala, imposibilitatea obiectivă de a participa la ședința publică specială a oricărui dintre candidați sau dintre deputați) și alte cazuri, nespecificate expres, în care Parlamentul poate amîna ședința publică specială, stabilind o nouă dată pentru desfășurarea acesteia. Aprecierea caracterului obiectiv al circumstanțelor ce ar admite amînări este lăsată la discreția absolută a celor care creează aceste circumstanțe și astfel, norma constituțională și obligația de alegere a Președintelui poate fi încălcată ori de cite ori deputații vor dori acest lucru. Prin normele actuale Parlamentul a creat noi norme de drept și a depășit discreția acordată de art.78 alin.(6) al Constituției, care acordă Parlamentului dreptul să stabilească prin lege organică

	<p>participa la turul al doilea.</p> <p>(7) În cazul apariției unor circumstanțe obiective, cum sînt decesul, boala, imposibilitatea obiectivă de a participa la ședința publică specială a oricăruia dintre candidați sau dintre deputați, dacă desfășurarea alegerilor devine imposibilă în absența acestora, precum și în cazul altor impedimente ce fac imposibilă desfășurarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, Parlamentul, la propunerea comisiei speciale, poate amîna ședința publică specială, stabilind o nouă dată pentru desfășurarea acesteia.</p> <p>(8) Dacă nici în cadrul noii ședințe publice speciale a Parlamentului alegerile nu au loc, se organizează alegeri repetate.</p>	<p>(7) <i>În cazul apariției unor circumstanțe obiective, cum sînt decesul, boala sau imposibilitatea de scurtă durată de a participa la ședința publică specială a oricăruia dintre candidați sau a unui număr mai mare de două cincimi din deputați, Parlamentul, la propunerea comisiei speciale, poate amîna ședința publică specială pe o durată de cel mult 10 zile.</i></p> <p>(8) Dacă nici în cadrul noii ședințe publice speciale a Parlamentului alegerile nu au loc, se organizează alegeri repetate.</p>	<p>doar procedura de alegere a Președintelui RM, nu și posibilitatea amînării alegerilor pentru circumstanțe neclare.</p> <p>Prin modificările efectuate anterior nu s-a ținut cont de Avizul Nr.4 din 26.12.2000 al Curții Constituționale, care stipula că „blocarea” alegerii Președintelui țării se poate manifesta prin acțiunile unui deputat sau grup de deputați în scopul tergiversării sau zădărnirii în mod deliberat a ședinței publice speciale a Parlamentului Republicii Moldova și a alegerilor propriu-zise.</p>
Art.I - 10	<p>Articolul 10. Alegerile repetate</p> <p>(1) Alegerile repetate au loc în cel mult 30 de zile de la ultimele alegeri ordinare în care nu a fost ales Președintele Republicii Moldova, în condițiile prezentei legi.</p> <p>(2) Dacă și după alegerile repetate Președintele Republicii Moldova nu este ales, Președintele în exercițiu dizolvă Parlamentul și stabilește data pentru desfășurarea alegerilor în noul Parlament.</p> <p>(3) În cursul unui an, Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată. Următoarea dizolvare a Parlamentului va avea loc într-un termen rezonabil, după expirarea unui an de la data ultimei dizolvări.</p>	<p>(3) În cursul unui an, Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată. <i>Următoarea dizolvare a Parlamentului va avea loc în termen de 30 de zile de la expirarea unui an de la data ultimei dizolvări.</i></p>	<p>Prin modificările propuse se asigură executarea Adresei Curții Constituționale din 16.03.2101 (Hotărîrea CC nr.5/2010), conform căreia Legea cu privire la procedura de alegere a Președintelui RM nu stabilește termenul-limită care nu poate fi depășit, fiind obligatoriu, pentru dizolvarea Parlamentului după expirarea unui an de la ultima dizolvare. Curtea Constituțională a reținut atenția Parlamentului asupra acestei lacune în legislație și asupra oportunității de a o lichida, deoarece omisiunea respectivă comportă riscul ca Președintele în exercițiu sau persoana care asigură interimatul funcției de Președinte al RM</p>

			<p>să fie învinuită de încălcarea normelor constituționale (această situație deja este invocată în prezent și provoacă proteste publice).</p> <p>Prin modificarea respectivă este executată și Hotărîrea Curții Constituționale nr. 5 din 16.03.2010, care stipulează <u><i>că după expirarea unui an de la data ultimei dizolvări a Parlamentului, dar nu mai devreme,</i></u> Președintele în exercițiu, în baza avizului Curții Constituționale, <u><i>are obligația de a emite decretul privind dizolvarea Parlamentului și stabilirea datei alegerilor anticipate</i></u> în termenele prevăzute de art.76 alin.(3) din Codul electoral.</p>
Art.I - 11	<p>Articolul 11. Rezultatele alegerilor</p> <p>(1) Comisia specială totalizează rezultatele votării și prezintă informația respectivă Parlamentului.</p> <p>(2) În baza informației prezentate de comisia specială, Parlamentul adoptă o hotărîre prin care confirmă că Președintele Republicii Moldova este ales.</p> <p>(3) Hotărîrea Parlamentului și actele comisiei speciale se prezintă de îndată Curții Constituționale.</p>	<p>(2) <i>În baza informației prezentate de comisia specială, Parlamentul adoptă o hotărîre prin care ia act (constată) că Președintele Republicii Moldova este sau nu este ales.</i></p>	<p>Modificările de la alin.(2) sînt necesare pentru a preciza competențele Parlamentului și a exclude posibilitățile de intervenție ulterioară a Parlamentului în privința rezultatelor alegerilor și a „confirmării” acestora.</p> <p>În textul actual nu este reglementat ce se întîmplă dacă Parlamentul nu aprobă rezultate votării sau dacă Președintele nu este ales.</p>
Art.II	<p><i>Legea nr.271-XVI din 18.12.2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.</i></p> <p>Articolul 5. Persoanele supuse verificării sînt supuși verificării titularii și candidații:</p>	<p>Articolul 5. Persoanele supuse verificării sînt supuși verificării titularii și candidații:</p>	<p>Modificarea Legii nr.271-XVI din 18.12.2008 rezultă din propunerea de a supune verificării speciale candidații la funcția de Președinte al RM.</p>

	<p>a) la funcțiile de demnitate publică obținute prin numire, specificate în anexa nr.2 la Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;</p> <p>b) la funcțiile publice de conducere de nivel superior și la funcțiile publice de conducere;</p> <p>c) la funcțiile ocupate de militarii prin contract sau de alte persoane cu statut special în autoritățile publice în care este prevăzut serviciul militar sau special, corespunzătoare categoriilor înalților funcționari publici și funcționarilor publici de conducere;</p> <p>d) la funcțiile ocupate de persoanele delegate în misiune diplomatică sau consulară în calitate de șef al acesteia, precum și de persoanele selectate pentru a fi delegate în misiune diplomatică sau consulară care anterior nu au deținut funcție publică.</p>	<p>a) la funcțiile de demnitate publică obținute prin numire și prin alegeri indirecte (de către organe colegiale), specificate în anexa la Legea Nr.199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică;</p> <p>b) la funcțiile publice de conducere de nivel superior și la funcțiile publice de conducere;</p> <p>c) la funcțiile ocupate de militarii prin contract sau de alte persoane cu statut special în autoritățile publice în care este prevăzut serviciul militar sau special, corespunzătoare categoriilor înalților funcționari publici și funcționarilor publici de conducere;</p> <p>d) la funcțiile ocupate de persoanele delegate în misiune diplomatică sau consulară în calitate de șef al acesteia, precum și de persoanele selectate pentru a fi delegate în misiune diplomatică sau consulară care anterior nu au deținut funcție publică.</p>	<p>Legea privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice conține norme confuze, din cauza că în Articolul 5 lit.a) face trimitere la Anexa 2 a Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, dar această anexă a fost abrogată în legătură cu adoptarea Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. Astfel, pentru cele mai importante categorii de funcționari (Președintele țării, membri ai Guvernului, conducători de instituții și agenții etc.) în prezent nu există cerințe exprese privind verificarea specială la capitolul corespunderii rigorilor de prevenire și combatere a corupției, în scopul prevenirii ocupării funcțiilor publice de către persoane care prezintă eventuale amenințări pentru interesele securității naționale, persoane ce au antecedente penale ori supuse altor factori de risc.</p>
Art.III	<p><i>Codul contravențional</i></p> <p>Articolul 47. Împiedicarea exercitării dreptului electoral Împiedicarea accesului în localul de votare se sancționează cu amendă de la 20 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de</p>	<p>Articolul 47. Împiedicarea exercitării dreptului electoral și violarea secretului votului Împiedicarea accesului în localul de votare se sancționează cu amendă de la 20 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.</p>	<p>Deși legislația stabilește obligativitatea votului secret la alegerile parlamentare și locale, la alegerea Președintelui țării, a Președintelui Parlamentului și în alte funcții oficiale, încălcarea acestei obligații de către alegător sau alte persoane - nu atrage nici un fel de răspundere. Lipsa sancțiunilor a determinat anterior cazuri de încălcare a secretului votului</p>

	<p>răspundere cu privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.</p>	<p>(2) Violarea prin orice mijloace a secretului votului la toate tipurile de alegeri pentru care este prevăzut caracterul votului secret se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale.</p>	<p>(demonstrarea buletinului, vânzarea votului fotocopiât în cabina de vot secret ș.a.).</p> <p>Pentru a garanta prin metode punitive asigurarea secretului votului se propune aplicarea sancțiunii contravenționale a amenzii în mărime de la 30 (600 lei) până la 50 (1000 lei) de unități convenționale.</p>
--	---	---	---